

# EVALUERINGSRAPPORT

## Unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningsindsatsen

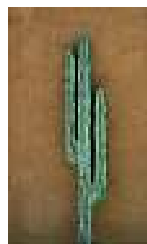
Puljeindsatsen 2003-2006

Pulje under Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration

---



LG Insight



**LG Insight**

Kongensgade 66-68,  
DK-5000 Odense c.

Tlf. 66 12 08 15

E-mail: [LG@lg-insight.dk](mailto:LG@lg-insight.dk)

[www.LG-Insight.dk](http://www.LG-Insight.dk)

## Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Evalueringens målsætninger og metode .....	4
Centrale konklusioner og anbefalinger.....	5
Præsentation af generelle resultater af indsatsen i 2003-06.....	12
Overordnet vurdering af puljens samlede deltagerudbytte.....	12
Overordnet vurdering af puljens samlede nyskabende resultater.....	14
Projektresultaternes synlighed og overlevelsessevne .....	16
Områder med behov for yderligere erfaringer/viden .....	16
Sammenfattende vurdering af puljeindsatsen 2003-06.....	18
Karakteristik af puljeindsatsen i år 2003-06.....	19
Barrierer for unge nydanskere deltagelse i idræts- og foreningslivet.....	19
Karakteristik af målgrupper af unge nydanskere under puljeindsatsen.....	23
Beskrivelse af projekt- og aktivitetstyper.....	24
Karakteristik af projektaktører og aktørkonstellationer .....	27
Bilag: Generelle nøgletal for puljeindsatsen 2003-06.....	29

## Indledning

Deltagelse i aktive fritidsaktiviteter i kulturelle fællesskaber med andre børn, unge og voksne har stor betydning for børn og unges dannelses- og identitetsskabelse. Gennem leg, sport og fritidsaktiviteter opbygger børnene en række sociale, faglige og personlige kompetencer, ligesom de opnår en tolerance og respekt for individet, fællesskabet, værdier og normer i samfundet.

Det organiserede fritidssamfund i Danmark er kendetegnet ved, at det danner ramme om mange aktivitets- og foreningsformer, hvor mennesker med mange forskellige baggrunde – alder, køn, uddannelse, erhverv m.m. - mødes om fælles interesser i socialt samvær. Desværre viser undersøgelser, at unge med anden etnisk baggrund end dansk kun i begrænset omfang er aktive i idræts- og foreningslivet. De unge nydanskere (og deres forældre) kender ikke tilbudsviften, er ikke fristet af foreninger og tilbud eller er ikke i stand til i praksis at indrette sig på de eksisterende fritids- og foreningstilbud.

Som led i satspuljeaftalen har der siden 2003 været afsat satspuljemidler til at øge deltagelsen i idræts- og foreningslivet (herunder ungdoms- og fritidsklubber) for børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk. Puljens formål er at fremme de unges forståelse af normer og værdier i det danske samfund og involvere flere med anden etnisk baggrund end dansk som brugere og frivillige i foreningslivet.

Puljen - *Unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningslivet* – har fortrinsvis været rettet mod forenings-svage grupper af børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk. Det omfatter bl.a. unge kvinder, utilpassede unge, flygtninge ankommet i en sen alder samt andre med særlige behov.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har i perioden 2003-06 i alt imødekommet 76 ansøgninger til en samlet økonomi på godt 17 mio. kr. Projekter bevilget i 2006 indgår kun delvis i evalueringen, da de ikke var påbegyndt på evalueringstidspunktet. Evalueringen vurderer således resultaterne af indsatsen i perioden 2003-2005, hvor mere end 10.000 børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk har modtaget rådgivning om fritids- og foreningslivet under ordningen. Mere end 4.500 unge har i kraft af puljeordningen deltaget aktivt i en fritids- og foreningsaktivitet.

LG Insight har forestået evaluering af ordningens resultater, hvilket vil sige ordningens betydning for foreningsdeltagelsen for børn/unge med anden etnisk baggrund end dansk. Samtidig evalueres ordningens generelle og mere langsigtede betydning for det sociale og integrationsfremmende arbejde i det organiserede fritidsliv i Danmark. Endelig præsenterer rapporten en række anbefalinger til ordningens eventuelle fremtidige videreførelse, indsats typer og prioriterede målgrupper m.m.

Evalueringens resultater er fremstillet i to delrapporter: I første delrapport (nærværende) præsenteres centrale resultater, konklusioner og anbefalinger. I anden delrapport ("*Foreningslivet for unge nydanskere – inspiration til fornyelse*") præsenteres en række spændende og nyskabende projektaktiviteter som med fordel kan give inspiration til lignende initiativer i andre foreninger, fritidsklubber m.m.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration har bestilt og finansieret evalueringen.

LG Insight, Odense 2006

## Evalueringsens målsætninger og metode

Evalueringen har omfattet følgende temaer:

- Deltagerudbytte: Har ordningen bidraget til, at et større antal børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk er blevet aktive i fritids- og foreningslivet?
- Nyskabende resultater: Er der med ordningen skabt ny viden om målgruppens interesser, behov og muligheder for deltagelse i fritids- og foreningstilbud? Er der udviklet nye typer af kontaktformer, fritidstyper og foreningsformer, der tilgodeser de unge nydanskernes interesser og muligheder?
- Spredning og forankring: Hvorledes er projekternes synlighed, gennemslagskraft og overlevelsessevne i forhold til det bredere idræts- og foreningsliv i Danmark? Er de opnåede resultater blevet spredt og (vil blive) anvendt i det bredere idræts- og foreningsliv?

Forældrenes accept og aktive medvirken spiller selvsagt en betydende rolle i forhold til målsætningen om at styrke børn og unges deltagelse i idræts- og foreningslivet – ikke mindst for unge piger. Evalueringen vurderer derfor også hvorvidt projektindsatsen har fået tag i forældregruppen og styrket deres forståelse, accept og tilskyndelse af deres børns aktive foreningsdeltagelse. Ligeledes vurderes om puljen har været med til at fremme forældre-engagementet i det frivillige foreningsliv.

Det har samtidig været en prioriteret målsætning for puljestøtten, at et større antal børn og unge (samt deres forældre) skulle være aktive i det organiserede idræts- og foreningsliv som frivillig ledere, instruktører/-trænere m.m. Evalueringen ser derfor også på, om der er igangsat initiativer med henblik på at styrke det frivillige foreningsarbejde blandt børn, unge og forældre med anden etnisk baggrund end dansk – og hvad resultaterne heraf har været.

Det har desuden indgået som en del af evalueringsopgaven at pege på anbefalinger til ordningens eventuelle videreførelse. Der gives i den forbindelse forslag til (ny)prioriteringer af strategier, indsatstyper, målgrupper og særlige aktørkonstellationer m.m.

Evalueringen er baseret på interview med udvalgte projektaktører (30 personer), et omfattende evalueringsmateriale fra projekterne og med inddragelse af forsknings- og konsulentlitteratur på området. Ministeriet har som en del af puljeindsatsen finansieret en *”Undersøgelse af barrierer og løsninger i relation til foreningsdeltagelse hos unge med ikke-dansk baggrund”*. Resultaterne af undersøgelsen, der er gennemført af forskere på Københavns Universitet i 2005, inddrages også i evalueringsgrundlaget.

I rapporten anvendes udtrykket ”ikke-foreningsvante” unge. Ved udtrykket forstås unge med mange forskellige grader og typer af barrierer i forhold til foreningsdeltagelse. Det gælder unge, der ikke har tradition for aktiv fritids- og foreningsdeltagelse, unge med utilpasset adfærd og sociale problemer, og unge som ikke nødvendigvis har adfærdspøblemer m.m. men som ikke finder fritids- og foreningstilbuddene interessante.

## Centrale konklusioner og anbefalinger

### *Puljeindsats med stor succes og nyskabende værdi*

Evalueringsresultaterne af puljeindsatsen i 2003-06 viser, at ordningen samlet set har styrket fritids- og foreningsdeltagelsen blandt en stor gruppe børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk. Projektindsatsen vurderes overordnet og langsigtet at have stor betydning for de unge nydanskere integrationsinteresser, kompetencer og muligheder - specifikt i fritids- og foreningslivet såvel som generelt i det danske samfundsliv.

Mere end 10.000 unge nydanskere har i perioden 2003-2005 modtaget information og rådgivning om fritids- og foreningslivet. Godt 4.500 unge med anden etnisk baggrund end dansk er i kraft af ordningen startet i en fritidsaktivitet i regi af foreningsliv, ungdomsskoler, skoler e. lign.

Ordningens resultater skal vurderes i lyset af, at godt 70 % af de unge ikke tidligere har deltaget i idræts- eller fritidsaktiviteter. Samtidig har mange af de unge problemer, der kun vanskeligt kan rummes og tackles inden for det almindelige foreningslivs rammer.

Evalueringsundersøgelsen viser, at der med puljeindsatsen i årene 2003-05 er udviklet en række nyskabende fritidstyper og foreningsformer til udsatte eller mindre motiverede nydanske unge. Det er samtidig vurderingen, at de støttede initiativer har stor positiv værdi for såvel de unge nydanskere, der får et aktivt fritidsliv i normgivende fællesskaber, som samfundet generelt. Tiltagene har således vist sig at kunne afhjælpe eller forebygge forskellige samfundsproblemer.

Undersøgelsen peger også på, at der mange steder i landet i kraft af puljeindsatsen er skabt resultater og aktør-samarbejdsformer med stor overlevelseseffekt. Puljeindsatsen resultater vil derfor også i fremtiden have stor værdi for indsatsen overfor unge nydanskere fritids- og foreningsdeltagelse.

#### Puljeordningen bør videreføres med

- Fokus på foreningsuvalgte unge
- Prioritering af tilbud og udfoldelsesformer, der tilgodeser pigernes behov
- Påvirkning af forældrenes foreningskendskab og holdninger
- Større fokus på fastholdelsesaspektet i foreningerne
- Fokus på foreningernes interesser, kompetencer og kapacitet
- Fokus på udvikling af unges – og forældres – frivillighedsengagement i foreningslivet

### *Fortsat behov for fokus på de foreningssvage unge nydanskere*

Puljeindsatsen har fortrinsvis omfattet en gruppe unge nydanskere der er for svage og utilpassede til at kunne begå sig på lige fod med andre unge i det traditionelle foreningsliv. Det handler om unge nydanskere der har vanskeligheder ved at indordne sig under fællesskabets interesser og regler, mangler respekt for trænere, begår hærværk mod foreningens faciliteter eller fremsætter trusler mod andre spillere og dommere m.m. Indsatsen har desuden omfattet en gruppe unge nydanskere, der ikke nødvendigvis er utilpassede, men som kræver særlige rammer eller ekstra støtte og omsorg (rådgivningsmæssigt, instruktørmæssigt eller støtte til kontingent/udstyr m.m.) for at kunne begå sig i foreningerne.

Unge piger med anden etnisk baggrund end dansk har en markant lavere deltagelse i fritids- og foreningslivet end jævnaldrende piger med dansk baggrund. Kun 15-20 % af unge piger med anden etnisk baggrund end dansk er aktive i idræts- og foreningslivet. Bemærkelsesværdigt er det derfor, at puljeindsatsen i 2003-05 har omfattet godt 40 % piger med anden etnisk baggrund end dansk.

Erfaringen er, at mange nydanske piger har stor interesse i at deltage i fritids- og foreningslivet, men at mange af pigerne ikke må for forældrene. De traditionelle fritids- og foreningstilbud anses af forældrene ikke som velegnede udfoldelsesrammer for pigerne. Projektindsatsen har vist, at skoler, ungdomsskoler, SFO/fritidsklubber, foreningslivet og de lokale boligselskaber har været idérige med relevante tilbud for denne målgruppe og har udgjort en legitim og tillidsfuld ramme.

De støttede projekter i perioden 2003-05 har evnet at inddrage en stor gruppe unge nydanskere, der ikke tidligere har været aktive i fritids- og foreningslivet. Puljeindsatsen har formået at udvikle en række projekttiltag, der i høj grad er baseret på de unges meget forskellige kulturelle og sociale forudsætninger, og der er skabt en sammenhæng mellem den kendte accepterede institutionsverden (skolen, ungdomsskolen m.m.) og de frivillige foreninger i lokalsamfundet.

Det anbefales, at puljeindsatsen også i årene fremover har fokus på - og prioritering af - unge nydanskere, der ikke har tradition for fritids- og foreningsdeltagelse – herunder unge med sociale og adfærdsmæssige vanskeligheder.

Den utilstrækkelige fritids- og foreningsdeltagelse blandt unge med anden etnisk baggrund end dansk er et særligt problem for pigerne. Der bør (fortsat) udvikles aktivitets- og foreningsformer, der tilgodeser denne målgruppes specifikke interesser, behov og muligheder

### ***Behov for nyskabelse, alsidighed og fleksibilitet***

Flertallet af projekttiltagene - 51 ud af de 76 støttede projekter – har taget udgangspunkt i boligområder med boligsociale problemer og med en stor koncentration af unge nydanskere, der ikke kan – eller vil – rummes i de traditionelle foreninger. Det har derfor været nødvendigt at etablere alternative fritidstilbud i andre sammenhænge end foreninger eller at tilpasse idræts- og foreningslivet til ikke-foreningsvante unges interesser og muligheder.

Et stort antal projekter har fungeret i særlige rammer, hvor nydanske børn og unge er blevet forberedt til og langsomt indsluset i de traditionelle idræts- og fritidsforeninger. Kendetegnende for disse projektyper er, at de etableres under særligt tilrettelagte rammer og oftest i det nære og kendte lokalområde. Der er afsat ekstraordinære ressourcer, som sørger for at der pædagogisk som sportsligt er tid og kunnen til at tage sig af indsatsen, ligesom der eksempelvis tages hensyn til unge pigers interesser og muligheder (rene pighold, træningstidspunkter, sportsudstyr m.m.).

Disse særlige forløb kan kaldes hyttefadsaktiviteter, idet børn og unge indenfor trygge rammer langsomt tilvænner sig og motiveres til idræts- og foreningslivet. Hyttefadsaktiviteterne har typisk været etableret i regi af folkeskoler/SFO, ungdomsskoler, boligselskaber m.m. og aktivitetsudbuddet har omfattet kendte idræts- og

fritidsaktiviteter, utraditionelle fritidstyper, sociale aktiviteter og undervisningstilbud m.m. De ekstra ressourcer og det aktørmæssige samarbejde har været befordrende for udvikling af fritids- og foreningsformer, der tilgodeser børn og forældres behov for lokal forankring, rådgivning, støtte og alsidighed.

Selvom mange af de støttede fritids- og foreningsaktiviteter etableres uden for de eksisterende foreninger, er det vurderingen, at de unge får en værdifuld introduktion til det frivilligheds-baserede idræts- og foreningsliv. De frivillighedsbaserede foreninger har i stor udstrækning været inddraget i projektsamarbejdet (godt 230 fritids- og idrætsforeninger), og 25-30 % af de unge nydanskere fortsætter med fritidsaktiviteter i det traditionelle idræts- og foreningsliv.

Evalueringen af puljeindsatsen viser, at de alternative aktivitets- og udfoldelsesmuligheder har været en vigtig forudsætning for indsatsens succes over for foreningsuvante nydanskere. Der vil også i fremtiden være et betydeligt behov for at udvikle nye aktivitets- og foreningstyper for mere udsatte eller mindre motiverede nydanske børn og unge. Tiltagene har vist, at mange af de unge nydanskere skal opsøges, informeres og motiveres til foreningsaktiviteter, og at deres eventuelle kontakt til foreningslivet først etableres over en længerevarende motivations- og tillidsopbyggende indsats.

Det anbefales, at puljestøtten fortsat prioriterer udvikling af alternative aktivitets- og foreningsformer, der bl.a. tilgodeser nydanske unge, der ikke kan rummes inden for det traditionelle frivilligheds-baserede foreningsliv. Der bør (fortsat) eksperimenteres med nye aktivitetstilbud i rammer, der er kendte og accepterede af de unge og deres forældre.

### ***Kontakt- og kendskabsfremmende initiativer***

Undersøgelser og adskillige projekterfaringer fra perioden 2003-05 har vist, at mange nydanske børn og unge har barrierer i forhold til et aktivt fritids- og foreningsliv. De største barrierer er manglende viden om foreningernes eksistens, tradition, struktur og skikke. Der er en udbredt forestilling om, at foreningerne rummer forkerte værdier og betænkelig ungdomskultur, hvilket bl.a. har stor indflydelse på forældrenes bekymring for og modstand mod pigernes deltagelse i foreningslivet.

90 % af de støttede projekter har arbejdet med forskellige redskaber omkring kontakt til målgruppen og tiltag der skal udvide de unge og deres forældres kendskab til forskellige foreningsformer. Der er således med puljeindsatsen skabt en stor viden om kontakt- og motivationsfremmende tiltag, der med succes kan videreføres i den fremtidige indsats og blandt en større gruppe af foreninger, aktører m.m.

Det er erfaringen fra de støttede projekter, at den kontakt- og motivationsskabende indsats er meget ressourcekrævende og kræver et tillidsfuldt forhold til de unge og deres forældre. De unge og deres familier må oftest opsøges personligt i de miljøer, hvor de færdes (herunder privat), og den tillidsfulde kontakt etableres almindeligvis først gennem et længerevarende forløb.

Der er desuden vedblivende behov for at udbrede kendskabet til foreningsformer og -kulturer blandt de unge nydanskere og (især) deres forældre. Det er opfattelsen, at fordomme om løsslupne ungdomskulturer i de traditionelle foreninger har betydning for de unges foreningsdeltagelse (fortrinsvis pigernes). For at imødegå sådanne fordomme er det selvsagt nødvendigt, at de unge og deres forældre får et kendskab til foreningslivet, herunder bliver opfordret til aktivt at få indflydelse herpå gennem frivilligt og demokratisk arbejde i



foreningerne. Forældrenes manglende viden om og forståelse for værdien af et aktivt fritids- og foreningsliv, gør dem let til passive modstandere af foreningslivet og dermed også af de puljestøttede aktiviteter.

Projekterne har generelt haft begrænsede resultater med forældreinddragelse. Det har således vist sig vanskeligt at motivere forældrene til engagement i børnenes fritidsliv - både i forhold til at tilskynde deres børn til foreningsdeltagelse og til aktivt at gå ind i de forældre-forpligtigelser, der oftest følger med børnenes deltagelse i idræts- og foreningslivet. I enkelte og meget få tilfælde har der i etniske miljøer – bl.a. i større sociale boligområder – været konservative interesser og kræfter, der aktivt har søgt at modarbejde de unges integration i idræts- og foreningslivet. Det har været mest udtalt for pigernes vedkommende. Som resultaterne omkring pigernes deltagelse viser, er det dog i overvejende grad lykkedes at få om ikke forældrenes tilskyndelse og engagement så deres accept af et aktivt fritidsliv også til pigerne.

Der er dog afgjort fortsat behov for en lang række initiativer, der styrker forældrenes kendskab til foreningslivet og generelt holdningspåvirker forældrene til at forstå, acceptere og tilskynde deres børn til et aktivt fritidsliv i samvær med andre jævnaldrende (danske) børn/unge.

Fortsat prioritering af indsatsstyper, der modvirker forældrenes manglende kendskab til idræts- og foreningslivet og som aktivt holdningspåvirker forældrene i forhold til at acceptere at deres børn indgår i integrationsfremmende aktiviteter i samvær med andre danske og jævnaldrende børn/unge. Det anbefales desuden, at der også fortsat igangsættes en lang række aktiviteter, der kan holdningspåvirke integrationshæmmende normer og værdier i lokalsamfundet.

### ***Større vægt på også den forebyggende indsats***

Den hidtidige projektindsats har fortrinsvist defineret en målgruppe med meget svage udgangsforudsætninger i form af sociale, adfærdsmæssige og kriminalitetstruende problemer. Dertil kommer at projekterne primært har omfattet en aldersgruppe (teenagere), der traditionelt er vanskelig at motivere til idræts- og foreningsliv, hvis de ikke tidligere har haft erfaring hermed. Det anbefales, at indsatsen også fremadrettet vægter de forebyggende aspekter af et aktivt fritids- og foreningsliv i forhold til kriminalitet og utilpasset adfærd m.m. Inddragelse af flere velfungerende unge nydanskere i indsatsen vil være et redskab hertil, idet der skabes lokale rollemodeller som vil være murbrækkere for andre unge i det lokale fritids- og foreningsliv.

Erfaringsmæssigt er unge i alderen 13-25 år vanskelige at nyhverve og fastholde i fritids- og foreningslivet. Individuelle interesser, uddannelse, fritids- og studenterjob, kærester og familie m.m. fjerner oftest denne aldersgruppes interesser væk fra idræts- og foreningslivet – især hvis de unge ikke tidligere har været aktive i foreningerne. Hovedparten af projekterne i år 2003-2005 har defineret en målgruppe i alderen 15-25 år, og kun ganske få har haft børn under 12 år som målgruppe. Det er sandsynligt, at indsatsen kan få langt større gennemslagskraft og langsigtet virkning, hvis der fremadrettet er større fokus på at opbygge en fritids- og foreningstradition blandt de unge nydanskere i de tidlige ungdomsår.

Det anbefales, at puljestøtten også prioriterer den forebyggende indsats i forhold til at opbygge en aktiv fritids- og foreningskultur i de tidlige barndomsår. En tidlig erfaring med idræts- og foreningslivet har stor betydning for forebyggelse af sociale og integrationsmæssige problemer, ligesom det i langt højere grad betyder, at de unge (piger) også fastholder deres kontakt til idræts- og foreningslivet i teenagealderen og årene derefter.

### ***Prioritering af fastholdelsesindsatsen i idræts- og foreningsliv***

I puljens målsætning fremhæves bl.a. idræts- og foreningslivet som en prioriteret aktør. Foreningerne har således en geografisk udbredelse og en repræsentation af traditioner, værdier og normer, der er interessant i det integrationsfaglige arbejde. De traditionelle frivillighedsbaserede foreninger har omfattet ca. 33 % af den hidtidige puljeindsats i perioden 2003-06. Det anbefales, at puljen fremadrettet i højere grad forsøger at inddrage foreninger som primære projektaktører.

Det skønnes, at 25-30 % af projektdeltagerne starter en idræts- eller fritidsaktivitet i det traditionelle foreningsliv (fortrinsvis drenge). Kun 16 % af projekternes aktiviteter har derimod haft primær fokus på fastholdelse af unge nydanskere i idræts- og foreningslivet.

Tidligere undersøgelser viser imidlertid, at drenge med anden etnisk baggrund end dansk oftest ikke er vanskelige at hverve til det eksisterende udbud af aktivitets- og foreningsformer. Erfaringen er derimod, at de typisk ikke bliver i klubberne, men ”zapper” mellem mange forskellige tilbud og mellem forskellige grader af aktivtilknytning til foreningerne. Det er også erfaringen, at et stort antal unge nydanskere aldrig får en stabil tilknytning til idræts- og foreningslivet. Det anbefales derfor, at der igangsættes forsøgs- og udviklings-initiativer i de eksisterende foreninger med henblik på at fastholde bl.a. gruppen af drenge i foreningslivet.

Det vurderes, at de traditionelle frivillighedsbaserede foreninger kan spille en langt større og mere aktiv rolle i forhold til integration af unge med anden etnisk baggrund end dansk. Det anbefales, at puljestøtten i høj grad tilgodeser initiativer til fastholdelse af unge med anden etnisk baggrund end dansk i idræts- og foreningslivet.

### ***Ruste det frivillighedsbaserede idræts- og foreningsliv***

Det konkluderes blandt projektaktørerne, at de frivillighedsbaserede foreninger har svært ved at magte meget ressourcerkrævende indsats typer. Det drejer sig om indsatser overfor vanskelige og socialt belastede unge eller blot projekter, som kræver meget opsøgende arbejde til de unge og deres forældre. De frivillige foreninger mangler interessen og især kompetencer og ressourcer til at løfte de tunge integrationstiltag

Evalueringsundersøgelsen viser således, at det kan være meget kompetence- og ressourcerkrævende at inddrage ikke-foreningsvante børn, unge og forældre i fritids- og foreningsarbejdet. Foreningernes interesser, kompetencer og kapaciteter bør derfor styrkes gennem leder- og trænerudvikling. Det kan ligeledes anbefales at anvende lønnede integrationskonsulenter til at varetage det ressourcerkrævende arbejde, som er nødvendigt i forhold til opsøgning, rådgivning og omsorgsstøtte for nydanske børn/unge.

I forhold til en større inddragelse af foreningerne i puljeindsatsen kan ministeriet drage fordel af de landsdækkende organisationers faglige og administrative struktur. Det anbefales at etablere et samarbejde med bl.a. de landsdækkende organisationer (DIF, DGI og DUF) omkring øget inddragelse af foreningerne i puljeindsatsen. De landsdækkende organisationer vil kunne styrke udarbejdelsen af en informationsstrategi målrettet foreningerne og være med til at udvikle ansøgnings- og administrationspraksis, der tilgodeser foreningslivets interesser, vilkår og ressourcer.

Endelig er der behov for at udvikle initiativer til styrkelse af frivillighedsengagementet blandt unge nydanskere og deres forældre i eksisterende foreninger. Et nyskabende element vil være at bruge de

erfaringer, som nydanske unge og forældre har gjort med foreningskulturer og -fællesskab. De unge og deres forældre vil kunne bidrage med forslag til initiativer, som vil afspejle deres muligheder, interesser og motivation for frivilligt foreningsarbejde.

Den fremtidige puljeindsats bør således medvirke til at der udvikles foreningstilpassede redskaber og metoder, som i højere grad kan styrke engagement og frivillighed – hos nuværende som kommende ledere, trænere, forældre og unge.

Det anbefales, at puljestøtten også dækker udgifter til løn, hvor foreningerne bl.a. kan ansætte personale til at varetage de tunge og ressourcerekrævende opgaver i forbindelse med rådgivning og omsorgsstøtte til unge nydanskere, herunder for at kompensere for manglende forældre støtte.

Det anbefales, at puljeindsatsen fremadrettet forsøger at tilskynde til udvikling af projektinitiativer, der bl.a. styrker det frivillige engagement og foreningsarbejde blandt unge nydanskere og deres forældre. Der savnes dokumenteret viden om målgruppens egne erfaringer med mødet med foreningslivet og deres forslag til konkrete indsatsstyper.

### ***Særinteresser i de etniske/muslimske miljøer***

Mange af de unge nydanskere er ikke fortrolige med det danske foreningsliv, og flere forældre har negative opfattelser af ungdomslivet i foreningerne. Det har derfor været nødvendigt for flertallet af initiativerne at imødekomme de unge og deres forældres særinteresser - især omkring pigernes fritids- og foreningsdeltagelse. Der er blevet oprettet specielle pigeaktiviteter med lukkede hold, kontrollerede udfoldelsesrammer og med specielle hensyn til træningstidspunkter, beklædning, omklædning og bad m.m.

Det er indtrykket, at imødekommelsen af de unge nydanske piger og deres forældres særinteresser har været nødvendig for at inddrage de unge piger i indsatsen. Det er dog samtidig opfattelsen, at projekterne har fundet en fornuftig løsning herpå. Igennem projekterne har pigerne og deres forældre således fået opbygget en tillid og en kontakt til de eksisterende foreninger, hvorved de særlige interesser og hensyn stille har kunnet tilpasse sig vilkårene inden for de eksisterende aktivitets- og foreningsformer.

Forenings- og udfoldelsesformerne bør altid være tilrettelagt således, at de fremmer deltageres integrationsmuligheder i foreningslivet og det danske samfund. Det må nødvendigvis indebære, at deltagerne op-/udfordres til at indgå i sociale samværsformer med den øvrige befolkning. Dvs. at deltagerne opbygger respekt og loyalitet for grundlæggende værdier og normer i forenings- og samfundslivet – bl.a. demokratiske spilleregler og ligestillingsværdier mellem køn, etniske herkomstgrupper, aldersgrupper m.m.

### ***Nyskabende samarbejdsformer og aktørkonstellationer***

Puljeindsatsen i år 2003-2005 har været karakteriseret ved, at den har omfattet en række lokale ildsjæle og frivillige foreninger - oftest i tæt samarbejde med lønnet faglig bistand fra kommuner eller boligselskaber m.m. De lokale ildsjæle har i høj grad bestyrket indsatsen med energi og engagement samt fornyende kontaktformer til de unge nydanskere, mens de professionelle aktører i mange tilfælde har været garanten for helhed, koordinering og kvalitet i udviklingsprocesserne.

Aktørviften har været bred og meget stor. Mere end 450 forskellige aktører har aktivt bidraget til indsatsen i årene 2003-05, og den har omfattet private ildsjæle, frivillige idrætsforeninger, skoler og SFO, fritidsklubber og ungdomsskoler, SSP, nærpolti, biblioteker og boligforeninger m.m.

Mange af projektaktiviteterne har hidtil udmærket sig ved, at de har organiseret sig på tværs af traditionelle sektorer og myndighedsgrænser. De har inddraget frivillige foreninger og myndighedsaktører inden for fritid/kultur, social, integration, bolig og uddannelsesområdet m.m. Puljeindsatsen har været karakteriseret ved en blanding af lokal inspiration og livskraft, professionel faglighed, idébetonet engagement, faste strukturer, løs organisering, fornyelse og tradition.

Puljeindsatsen bør også fremover tilskynde til udvikling af utraditionelle samarbejdsformer og relationer mellem frivillige aktører og professionelle fag- og myndighedsaktører. Det er indtrykket, at de tværgående og utraditionelle samarbejdsrelationer er befordrende for

- at skabe kontakt til og tillid hos unge nydanskere
- at få dialog med og tillid fra nydanske forældre
- udviklingen af tilbud der matcher interesser og behov.

### ***Spredning og forankring af resultater og gode indsattyper***

Evalueringsundersøgelsen viser, at godt 85 % af projekternes resultater og succesfulde indsattyper er blevet eller vil blive forankret i den fremtidige indsats. Forankringen sker enten ved at

- projektaktørerne ad frivillighedens vej eller med lokal støtte arbejder videre med samme aktivitet
- metoderne er blevet indarbejdet som del af aktørernes øvrige aktiviteter eller
- metoderne er blevet bredt ud til andre fritids- og foreningsaktører.

Det er bemærkelsesværdigt, at projektindsatsens resultater og indsattyper i så stor udstrækning er blevet forankret og videreført efter projektstøttens ophør. Der er med indsatsen opbygget en organisation og en samarbejdskultur blandt de projektdeltagende parter som vurderes som unik og som fastholdes efter projektophør – bl.a. til videreførelse af andre integrationsprojekter. Flere peger således på, at den etablerede projektorganisation og de lokale samarbejdsrelationer mellem de mange lokale aktører også vil blive udnyttet til andre strategier og indsatser på det kulturelle og integrationsfaglige område.

Den hidtidige puljeindsats har udmærket sig ved, at den i meget stor udstrækning har skabt en række indsattyper med stor synlighed og blivende værdi. Projektaktørernes store opmærksomhed på forskellige forankringsstrategier i fritids- og foreningsarbejdet bør også prioriteres i den fremtidige indsats.

## **Præsentation af generelle resultater af indsatsen i 2003-2005**

Under Integrationsministeriets pulje: ”*Unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningsindsatsen*” har der i de seneste år været støttet en lang række forskellige aktivitetstyper, der har haft som målsætning at styrke fritidslivet for unge med anden etnisk baggrund end dansk. Målet har fortrinsvist været at inddrage de forenings- svage unge nydanskere i idræts- og foreningslivet. Evalueringsundersøgelsen har gennem interview og inddragelse af evalueringsopgørelser m.m. indsamlet en række statistiske opgørelser og vurderinger af indsatsens hovedresultater, som præsenteres i det følgende.

Puljeindsatsen i 2003-05 har naturligvis variationer i forhold til projektyper, målgrupper, resultater m.m. i de enkelte puljeår. I nærværende afsnit gives alene en præsentation af de samlede resultater af puljeindsatsen i hele perioden. Det skal også bemærkes, at puljeindsatsen 2006 ikke indgår i resultatvurderingen, idet hovedparten af projekterne endnu ikke er igangsat. 2006-projekterne medtages derfor ikke i egentlige resultatopgørelser/vurderinger.

### ***Overordnet vurdering af puljens samlede deltagerudbytte***

#### **Deltagerantal og foreningstilknytning**

Et stort antal børn og unge med nydansk baggrund har i kraft af ordningen opnået større kendskab til udbuddet af fritidsaktiviteter og foreningsformer. Det skønnes, at mindst 10.000 børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk har modtaget information og rådgivning om forskellige fritids- og foreningstilbud. Af hensyn til at nå de foreningsuvante børn, unge og deres forældre har det typisk været nødvendigt at kontakte og rådgive de unge i deres hverdagsmiljø. Det er sket gennem samarbejde med skoler, ungdomsskoler og klubber eller ved at eksempelvis boligrådgiveren har taget kontakt til de unge i deres hjem/boligkvarterer e. lign.

Flertallet af de støttede projektinitiativer har haft det frivillighedsbaserede idræts- og foreningsliv som målsætning. Erfaringen er imidlertid også, at der er behov for supplerende tiltag, fordi de mindst integrerede ikke kan – eller vil – rummes i de traditionelle foreninger. De har behov for alternative tilbud. Det har derfor været nødvendigt at udvikle dels nye aktivitetstyper i allerede kendte foreninger og dels traditionelle idræts- og fritidsaktiviteter i nye forenings- eller udfoldelsesrammer.

Det vurderes, at mindst 4.500 unge med anden etnisk baggrund end dansk har deltaget i en fritidsaktivitet under nærværende ordning. Det skønnes, at godt 2.500 unge har deltaget i en fritidsaktivitet uden for de traditionelle fritids- og idrætsforeninger (f.eks. skoler, SFO, ungdomsskoler og klubber, projekter arrangeret af boligforeningen, særligt tilrettelagte aktivitetstyper m.m.). Godt 2.000 unge er i kraft af ordningen påbegyndt en fritidsaktivitet inden for det frivillighedsbaserede fritids- og foreningsliv.

Det samlede deltagerudbytte skal bedømmes i lyset af, at puljeindsatsen har indbefattet et meget stort antal børn og unge med svage foreningstraditioner og/eller sociale problemer. Det anslås således, at godt 70 % af deltagerne er børn og unge med svage udgangsforudsætninger, som ikke umiddelbart kan magtes inden for det eksisterende frivillige foreningslivs rammer. Resultaterne skal desuden betragtes over en længere tidshorisont, idet mange af de igangsatte projekter har som formål at påvirke interesser og traditioner blandt

foreningsuvante unge og deres familier. Denne del af indsatsen vil formentlig først vise målbare integrationsresultater over en længere årrække.

Det er usikkert hvorvidt ordningen også har bidraget til, at et større antal børn og unge bliver fastholdt i et aktivt idræts- og foreningsliv. Kun 16 % af projekterne har haft fokus på fastholdelses-aspektet, hvilket er overraskende lidt i betragtning af, at idræts- og foreningslivet selv udpeger store problemer med at fastholde børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk.

### **Generelle resultater af puljeindsatsen i 2003-05**

- Mere end 10.000 kontakter til børn/unge
- Godt 4.500 unge har deltaget aktivt i en fritidsaktivitet under ordningen
  - Heraf er 2.000 startet i det traditionelle idræts- og foreningsliv
  - Heraf er ca. 2.500 startet i et særligt tilrettelagt tilbud under nærværende ordning, og ca. 25-30 % af disse er siden hen startet i det traditionelle idræts- og foreningsliv.
- Et stort antal foreninger, ungdomsklubber, ungdomsskoler, skoler, boligselskaber og professionelle integrations- og fritidskonsulenter m.m. har været inddraget i aktiviteterne.
  - 2/3 af projektaktørerne er skoler, ungdomsskoler, ungdomsklubber og boligforeninger
  - 1/3 af projektaktørerne er idrætsklubber, idé og – samfundsengagerede foreninger
- Deltagerne er karakteriseret som børn/unge med svage forudsætninger for foreningsdeltagelse. Det omfatter bl.a. børn/unge med ringe foreningstraditioner, modstand blandt forældrene og/eller sociale problemer som adfærdsvanskeligheder, kriminalitet m.m.:
  - 70 % af deltagerne har svage foreningsforudsætninger
  - 40 % af samtlige deltagere er piger
  - 80 % af samtlige deltagere er mellem 13-25 år og 20 % er under 13 år.

### **Øvrige deltagerudbytter og samfundsmæssige resultater af puljeindsatsen**

Puljens målsætning bygger på en forestilling om, at idræts- og foreningslivet rummer en lang række værdier, som er nyttige for unge og deres familier i et bredere samfundsmæssigt integrationsperspektiv. Undersøgelser har da også tidligere dokumenteret, at det frivillighedsbaserede foreningsliv har en lang række sundhedsmæssige og sociale nytteværdier for deltagerne, og at foreningslivet kan spille en betydningsfuld rolle i forhold til integrationsindsatsen overfor børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk.

Selvom 2/3 af de støttede projektaktiviteter ligger uden for de traditionelle frivillighedsbaserede foreninger, så er det alligevel indtrykket, at de unge opnår kendskab til det organiserede idræts- og foreningsliv. Det drejer sig bl.a. om normer for demokratiske spilleregler, samværsformer, fællesskabsværdier, foreningskulturer m.m., men det omfatter også praktisk viden omkring lokale foreningsudbud, aktivitetstyper, indmeldelsesprocedurer, kontingentstørrelse, adfældsregler på og uden for banen, sportsudstyr m.m. Det er vurderingen, at disse særligt tilrettelagte projekter må anerkendes som et værdifuldt overgangstilbud – indslusningsaktiviteter – til de traditionelle foreninger. Denne vurdering underbygges af, at 25-30 % af deltagerne efterfølgende påbegynder medlemskab af en idrætsklub eller -forening.

De interviewede projektaktører lagde meget vægt på, at fritids- og foreningstilbuddene først og fremmest udgør et dannelses- og identitetsudviklende tilbud for unge nydanskere. Aktiviteter og udfoldelsesrammer er tilrettelagt således, at de unge nydanskere sammen med andre (danske) børn/unge og voksne opnår forståelse, respekt og loyalitet for værdier og normer i det danske samfund. Værdier og kompetencer, der kan styrke de unges integrationsinteresser og muligheder i samfundslivet i øvrigt.

De generelle kultur- og integrationsfaglige resultater af initiativerne er naturligvis vanskelige at måle og dokumentere. Interviewudsagn fra projektaktørerne og diverse evalueringundersøgelser viser dog, at skoler, boligselskaber, klubber, foreninger og lokalt politi m.m. giver tilbagemeldinger om fald i kriminalitet, hærværk og uro som et resultat af bl.a. de støttede projektaktiviteter. Det er således opfattelsen blandt de interviewede, at de støttede initiativer har nytteværdi på to fronter:

- dels for de unge nydanskere, der får et aktivt fritids- og ungdomsliv i samvær med jævnaldrende og med voksne på tværs af kultur
- dels generelt, idet indsatsen også kan afhjælpe eller forebygge forskellige integrationsproblemer

For pigernes vedkommende har det desuden stor betydning, at de i kraft af de støttede initiativer oftest får mulighed for at bryde nogle isolerende rammer og dyrke fritidsaktiviteter i socialt samvær med andre unge. Det giver typisk pigerne en større energi og livskraft, ligesom socialiseringen af pigerne i (fritids)samfundet kan have meget stor og langsigtet integrationsbetydning. Pigerne/kvinderne vil i kraft af opdragerfunktionen kunne videregive disse værdier og dermed spille en vigtig rolle for integrationen i fremtidens familier.

Sammenfattende viser evalueringresultaterne, at de igangsatte projekter har omfattet et meget stort antal deltagere, ligesom projekterne i meget høj grad har haft kontakt med en gruppe unge med ringe traditioner, interesser og ressourcer for fritids- og foreningsdeltagelse. Resultaterne peger også på, at initiativerne har positive og langsigtede resultater i forhold til at styrke de unges samlede interesser og vilkår for foreningsdeltagelse – et udbytte som de unge nydanskere også kan drage fordel af i forhold til uddannelse, arbejdsmarked og integration i samfundslivet generelt.

### ***Overordnet vurdering af puljens nyskabende resultater***

Puljen har på fem områder formået at skabe og kvalificere en række projekterfaringer, som kan berige den samlede fritids- og foreningsindsats overfor unge nydanskere. Det omfatter bl.a.

#### **▪ Kontakt- og motivationsskabende initiativer overfor børn og unge**

Der er med projekterne opnået en værdifuld erfaring omkring informationsaktiviteter og kontaktformer som med succes når målgruppen af børn og unge - herunder motiverer børn og unge til at afprøve nye aktivitetstyper. Der er bl.a. udviklet forskellige informations- og kontaktstrategier overfor de unge og deres forældre, ligesom der i rigt omfang er afprøvet forskellige former for præsentation af lokale idræts- og foreningstilbud – bl.a. åbent hus-arrangementer, lokale aktivitetsevents (street basketball, fodbold o. lign.), brug af skolernes idrætstimer m.m. Frivillige idrætsguider, mentorer og integrationskonsulenter har ligeledes været nyskabende tiltag med interessante resultater.

### **Aktiviteter og udfoldelsesformer for unge piger**

Det skønnes, at 40 % af deltagergruppen var unge piger med anden etnisk baggrund end dansk. Projekterne har generelt haft fokus på udvikling af aktiviteter og udfoldelsesrammer, der tilgodeser pigernes interesser og muligheder omkring påklædning, adskillelse af drenge/piger m.m. Der har været afholdt en lang række idræts- og fritidsaktiviteter specifikt udformet efter pigernes interesser og muligheder – bl.a. boksning, svømning, fodbold, karate, men også en lang række sociale aktivitetsformer som pigeclubber, teater, udflugter, sommerlejr m.m.

#### **▪ Foreningsvage grupper af unge nydanskere**

Der er med puljeindsatsen skabt alternative aktivitetstilbud i kendte og accepterede rammer med appeal for en gruppe børn og unge med ringe idræts- og foreningstraditioner og/eller med sociale og adfærdsmæssige problemer. Det omfatter bl.a. tværgående aktiviteter udarbejdet i samarbejde mellem skoler, ungdomsskoler, fritidsklubber, boligforeninger og idrætsforeninger m.m. Målene for disse projekter har i reglen været at indføre flere fritidsaktiviteter (idræt) i børnenes dagligdag og lave en kobling mellem institutionsverdenen og de frivillige foreninger.

#### **▪ Hyttefadsprojekter – indslusningsaktiviteter til de traditionelle foreninger**

Et stort antal projektaktiviteter har fungeret som indslusningsaktiviteter til de traditionelle foreninger. Ideen er, at de ikke-foreningsvante unge skal dyrke fritids- og idrætsaktiviteter under betingelser, der i høj grad er tilrettelagt efter deres interesser og forudsætninger, og at deltagerne igennem projektdeltagelsen opnår en kontakt og en tillid til de traditionelle foreninger. Aktiviteterne er typisk afviklet i samarbejde med de lokale foreninger, der også i nogle tilfælde stiller træningsfaciliteter og instruktører til rådighed. Projekttiltagene har enten været integreret i de traditionelle foreninger med særlige begunstigelser (rene pige/kvindehold, træningsfaciliteter, instruktører m.m.) eller i løs tilknytning – som venskabsforening – til foreningerne.

#### **▪ Professionelle aktører og frivillige foreninger**

Puljeindsatsen har fået etableret samarbejde på tværs af traditionelle sektor- og myndighedsgrænser. Projekterne har involveret mange lokale aktører, der favner over forskellige interesser, faglige professionaliseringsgrader og traditioner. Det omfatter samarbejde mellem professionelle aktører inden for social-, kultur, bolig- og undervisningsområdet m.m. og en række organisationer, boligforeninger og frivillige foreninger m.m. Indsatsen har vist, at de professionelle myndighedsaktører og de frivillige foreninger kan forene inspiration, initiativ og ressourcer i en succesfuld integrationsfaglig indsats overfor foreningsvante unge nydanskere.

Det er samlet opfattelsen, at der med puljeindsatsen er skabt en række betydende og nyskabende aktivitets- og foreningsformer. Aktiviteterne er skabt med en rummelighed og bredde, der formår at favne de udsatte eller mindre motiverede børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk. En række af disse nyskabende fritids- og foreningstilbud beskrives konkret og mere indgående i anden evalueringsrapport – ”*Foreningslivet for unge nydanskere – inspiration til fornyelse*”.

Indsatsen har primært taget udgangspunkt i rodfæstede normer og værdier omkring fritids- og foreningsdeltagelse blandt unge nydanskere og deres familier. Puljeindsatsen har fortrinsvist omfattet unge nydanskere med ringe foreningstraditioner, interesser og kompetencer, hvorfor indsatsen formentlig også på



længere sigt vil vise en række øvrige (og yderligere) integrationsmæssige gevinster – både for de berørte deltagere, deres familier og mere generelt for det danske samfund. Puljeindsatsen kan dog allerede nu dokumentere en række umiddelbare og succesfulde resultater.

### ***Projektresultaternes synlighed og overlevelsessevne***

Sprednings- og forankringsaktiviteter er selvsagt vigtige i forhold til at udbrede viden og erfaring til en bredere kreds af aktører. Kriteriet har da også været tillagt stor betydning i forhold til bevilling af projektstøtte, ligesom projekthaverne generelt har været meget opmærksomme på at skabe synlighed omkring projekterne og sprede erfaring med værdifulde resultater, redskaber og metoder.

De fleste projektaktører oplyser, at de formidler projektets resultater og erfaringer gennem aviser og tidsskrifter, projektets egen hjemmeside, erfaringsdatabasen.dk og gennem foredrag m.m. Endelig har flere projekter udarbejdet evalueringsmateriale, hvor resultater og dokumentation for indsatsstyper fremstilles og formidles i en professionel form til relevante samarbejdspartner.

Afgørende værdi for sprednings- og forankringsaktiviteterne er desuden, at mange af projektaktørerne er kommuner, skoler, ungdomsskoler, boligforeninger og/eller foreninger, der indgår i store netværk (bl.a. gennem Kommunernes Landsforening, Lejernes Lands Organisation, Friluftsrådet, DGI, DIF og DUF m.m.) med gode muligheder for erfaringsudveksling.

I kraft af puljestøtten har det bl.a. været muligt at tilrettelægge en indsats med en ekstraordinær støtte i forhold til projektledelse og aflønning af personale til meget ressourcekrævende arbejde i forbindelse med bl.a. kontakt til de unge og deres forældre. Det er vurderingen, at kun ganske få foreninger kan magte sådanne indsatsstyper og professionaliseringsgrader under de almindelige vilkårsrammer for frivilligt foreningsarbejde. En stor del af resultaterne fra puljeindsatsen kan alene spredes og nyttiggøres i det brede foreningsliv, hvis foreningerne tilføres kompetencer og ressourcer og/eller hvis der etableres professionel bistand i regi af skoler, ungdomsskoler, boligforeninger m.m.

65 % af de interviewede projektaktører oplyste, at projekternes succesfulde erfaringer allerede var blevet forankret i aktørens og/eller samarbejdspartners arbejdsform. Yderligere 20 % vurderer, at væsentlige dele af projekternes metoder vil blive videreført siden hen, hvorved hele 85 % således tilkendegiver, at indsatsens effektfulde erfaringer videreføres efter projektophør.

### ***Områder med behov for yderligere viden***

Erfaringerne fra puljeindsatsen i 2003-2005 viser tillige, at en række indsatsområder havde – og fortsat har – et væsentligt behov for udvikling. Det gælder bl.a.

#### **Forældreinddragelse og modvirkning af konservative kræfter i det lokale etniske miljø**

Godt halvdelen af de støttede projekter i perioden 2003-2005 har forsøgt at styrke forældrenes kendskab til fritids- og foreningslivet – bl.a. gennem informationsmateriale på forældrenes modersmål eller ved personlige kontakter. Projektaktørerne konkluderer samstemmende, at forældrekontakten almindeligvis er en besværlig, ressourcekrævende og langmodig indsats, men også at indsatsen kan give resultater.

Indsatsen karakteriseres som ”et lang sejt træk”, der først viser resultater over et længerevarende og tillidsopbyggende arbejde – oftest i strategisk alliance med lokale rollemodeller.

Projektaktørerne kan også berette om enkelte eksempler på vanskelige arbejdsbetingelser, hvor konservative grupper i de lokale indvandrer miljøer aktivt har forsøgt at modarbejde integrationstiltag. Der er således eksempler på unge som er blevet truet og overfaldet, hvis de har deltaget i projektaktiviteter, som kræfter i det lokale miljø fandt upassende. Ligeledes kan modstand hos den lokale imam sabotere velmenende og fornuftige fritidsprojekter for unge nydanskere.

Der er fortsat behov for større viden og erfaring omkring motivationsskabende og holdningspåvirkende tiltag. Både i relation til forældregruppen og i forhold til normer og værdier blandt indvandrer miljøer.

### **Inddrage og ruste de traditionelle frivillighedsbaserede foreninger**

Det er blandt de støttede projekter opbygget et stort samarbejde med de frivillighedsbaserede foreninger i bl.a. områder med tunge boligsociale problemer. Undersøgelsen ”*Integration og det frivillige foreningsliv*” fra Københavns Universitet viser imidlertid, at der i foreningslivet er meget forskellig opmærksomhed og succes med håndteringen af foreningsuvalte unge med anden etnisk baggrund end dansk. Undersøgelsen peger på, at der fortsat er en stor gruppe foreninger, der ikke er opmærksomme på – eller ikke lægger vægt på – deres attraktivitet overfor en bredere befolkningsgruppe. Mange foreninger er således ikke klædt på til at håndtere grupper af unge uden foreningstraditioner, -kompetencer og forældreopbakning.

Puljeindsatsen har kun i begrænset omfang medvirket til frembringelse af nye integrationsfaglige redskaber udviklet efter de frivillige foreningers egenart og styrke. Det gælder eksempelvis i forbindelse med rekruttering og uddannelse af nye ledere og trænere blandt unge med anden etnisk baggrund end dansk eller i forhold til at styrke engagementet blandt forældre i idræts- og foreningslivet.

### **Fastholdelse af unge nydanskere i foreningslivet**

Blot 16 % af projekterne har arbejdet med strategier i forhold til at forbedre samarbejdet med de unge nydanskere i foreningerne. Hovedparten af foreningerne har formuleret deres strategier i forbindelse med nyhvervning af unge nydanskere. Kun et mindre antal – 8 % - har direkte prioriteret indsatsstrategier i forhold til at fastholde unge nydanskere i de frivillighedsbaserede foreninger.

Såvel tidligere undersøgelser som interviewudsagn i nærværende evalueringsundersøgelse tyder ellers på, at de foreningsuvalte unge nydanskere er meget vanskelige at fastholde i de traditionelle foreninger. Der er behov for større viden om årsager til de unge nydanskere frafaldsmønster og brug for udvikling af indsatsstyper der kan modvirke dette store frafald.

### **Behov for yderligere viden og dokumentation**

Der savnes viden om bl.a. de langsigtede resultater af puljeindsatsen – dvs.

- fastholdes de unge nydanskere i en aktiv fritidssituation (også efter perioden med ekstraordinære støtte-foranstaltninger)?
- stiger – over længere tid - det frivillige engagement i foreningerne blandt børn, unge og deres forældre med anden etnisk baggrund end dansk?

Der er ligeledes behov for dokumentation for foreningslivets evne til at håndtere sociale og integrationsfaglige problemer blandt unge. Hvorledes formidler og bibringer foreningerne i praksis de unge en forståelse, respekt og loyalitet for fundamentale kulturelle og demokratiske værdier og normer i det danske samfund. Og hvad er resultaterne heraf.

### ***Sammenfattende vurdering af puljeindsatsen 2003-2005***

Indledningsvis blev formuleret tre evalueringstemaer vedrørende deltagerudbytte, nyskabende resultater og spredning/forankring af projekternes resultater og erfaringer. Neden for er hovedresultaterne af puljeindsatsen i år 2003-2005 sammenfattet inden for de tre evalueringstemaer.

<p><b>Deltagerudbytte</b> (år 2003-2005)</p>	<p>Puljeindsatsen skønnes at have omfattet:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- 10.000 unge nydanskere har deltaget i kontakt- og informationsaktiviteter</li> <li>- 4.500 unge nydanskere i forskellige fritids- og foreningsaktiviteter, heraf er 2.000 unge startet i de traditionelle foreninger</li> </ul> <p>Indsatsen vurderes at have stor og langsigtet betydning for de unge nydanskernes samlede integrationsmuligheder i idræts- og foreningslivet specifikt, men også i bredere samfundsmæssig sammenhæng.</p>
<p><b>Nyskabende resultater</b></p>	<p>Puljeindsatsen har frembragt en lang række nyskabende erfaringer og nye redskaber/metoder i forhold til bl.a.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Kontakt- og motivationsindsatser i forhold til unge nydanskere</li> <li>- Alternative fritids- og udfoldelsesformer for foreningssvage nydanskere</li> <li>- Tilbud der tilgodeser pigernes interesser og muligheder</li> <li>- Nye aktørkonstellationer på tværs af sektor og myndighedsgrænser</li> </ul>
<p><b>Spredning/forankring</b></p>	<p>Puljeindsatsens samlede resultater vurderes at have stor gennemslagskraft og overlevelsessevne – både blandt projektaktørerne, men også i en større gruppe af fritids- og foreningsaktører i Danmark. Projektaktørerne skønner, at 85 % af aktørerne vil arbejde videre med de succesfulde indsatstyper fra projekterne. Samtidig er mange projekterfaringer og effektfulde redskaber/metoder allerede spredt gennem projektaktørernes netværk.</p>

## **Karakteristik af puljeindsatsen**

I perioden 2003 til 2006 (indbefattet) har Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration under nærværende pulje modtaget mere end 250 ansøgninger til en samlet økonomi på godt 60 mio. kr. Den store interesse vidner om, at der blandt forenings- og fritidsaktørerne opleves et behov for indsats og et stort engagement for at støtte unge nydanskere med idræts- og foreningsaktiviteter.

Ministeriet har på fire år igangsat 76 projekter til en samlet økonomi på godt 17 mio. kr. Der er tale om projekter, der i stor udstrækning tager afsæt i nogle geografiske, målgruppespecifikke og/eller foreningsmæssige problemforhold og som spænder over mange forskellige delstrategier og indsatstyper.

I det efterfølgende gives en karakteristik af puljeindsatsen i år 2003-05 på følgende områder:

1. Projekternes vægtede problemstillinger i forhold til de unge nydanskere deltagelse i idræts- og foreningslivet – dvs. hvilke iagttagede barrierer for unge nydanskere fritids- og foreningsdeltagelse tager projekternes strategier og konkrete indsatstyper udgangspunkt i?
2. Karakteristik af grupper af unge med anden etnisk baggrund end dansk
3. Beskrivelse af projektstrategier og konkrete indsatsaktiviteter
4. Karakteristik af projektaktører og aktørkonstellationer

Gennemgangen giver en samlet analyse af puljeindsatsen under hele puljeperioden 2003-05 under de forskellige evalueringstemaer. I det statistiske bilagsmateriale (præsentation af nøgletal) er eventuelle forskelle mellem de enkelte puljeår fremstillet og analyseret.

### **Projekternes udpegede barrierer for unge nydanskere deltagelse i idræts- og foreningslivet**

Idræts- og foreningsdeltagelsen blandt børn og unge med anden etnisk baggrund er generelt lavere end blandt unge med dansk baggrund. Det skønnes, at kun halvt så mange børn og unge med nydansk baggrund er idræts- og foreningsaktive, og for piger med anden etnisk baggrund end dansk er aktivitetsgraden betragteligt lavere end blandt jævnaldrende børn/unge med dansk oprindelse.

Undersøgelser har vist, at det traditionelle idræts- og foreningsliv oplever vanskeligheder med at tiltrække, involvere og fastholde unge nydanskere i foreningerne og det frivillige arbejde. De unge opleves som mere omsorgskrævende, de vandrer ud og ind af foreningerne ligesom de unge og deres forældre er mindre tilbøjelige til at påtage sig de ulønnede og arbejdskrævende leder- og trænerhverv m.m.

Der er naturligvis oftest en række forskellige problemstillinger, som har betydning for de unge nydanskere fritids- og foreningsdeltagelse. Deres fritids- og foreningsforbrug er på mange måder bestemt af sociale og familiemæssige forhold, der ikke nødvendigvis kan forklares med deres kulturelle baggrunde. Alligevel fremhæver projektaktørerne i diverse projektmaterialer og interview en række problemforhold, der især gør sig gældende for unge nydanskere, og som projekterne tager udgangspunkt i.

Det kan konstateres, at de barrierer for foreningsdeltagelse, som udpeges af projektholderne i det væsentligste er på linje med de barrierer som undersøgelser udpeger. I de følgende præsenteres de typer af barrierer, som projektaktørerne fremhæver som betydningsfulde og som projekterne arbejder med under projektindsatsen.

### *Kendskab til udbuddet af fritids- og foreningstilbud*

De fleste projektaktører har den erfaring, at store grupper af unge nydanskere og deres forældre ikke kender til udbuddet af fritids- og foreningstilbud. Det gælder især blandt førstegenerations flygtninge og indvandrere - herunder sent ankomne børn og unge.

Hele 85 % af de støttede projekter problematiserede de unge nydanskere kendskab til udbuddet af fritidsaktiviteter og foreningsformer. Tilsvarende peger 75 % af projektaktørerne på, at forældrenes utilstrækkelige information også har stor betydning for de unge nydanskere foreningsdeltagelse, og at det især har betydning for pigernes muligheder i fritids- og foreningslivet.

Det er projektaktørernes erfaring, at de unge nydanskere og deres familier har behov for helt basal information omkring aktivitetstilbud, adresser, kontaktpersoner, kontingent osv. Derudover er der desuden behov for introduktion til foreningernes strukturer, traditioner og kulturer m.m. Det handler bl.a. om kendskab til de demokratiske beslutningsstrukturer i foreningerne, det frivillighedsbaserede arbejde og forventningerne til forældre støtte og engagement. De unge og deres forældre mangler desuden kendskab til samværsformer, sociale normer og værdier i de enkelte foreninger.

### *Utryghed ved foreningsformer og -kultur*

Mange unge nydanskere deltager ikke i idræts- og foreningslivet, fordi samværsformer i foreningerne strider mod værdier i den kultur, som de og deres forældre kommer fra (bl.a. alkohol i klubberne, frie samværsformer mellem mænd og kvinder og kropslige udtryksformer ved idrætsudøvelsen, badeformer, træningstidspunkter m.m.). Det er typisk ikke et problem for de unge drenge, men mange forældre er utrygge og forbyder pigerne deltagelse i idræts- og foreningslivet.

Godt halvdelen af projektaktørerne peger på, at foreningskultur og -traditioner har betydning for foreningsdeltagelsen blandt unge med anden etnisk baggrund end dansk. Det er de gennemgående problemforhold omkring alkohol, badeforhold, de sociale samværsformer m.m. som fremhæves. Hele 80 % finder tillige, at sociale normer og værdier i foreningerne - herunder samværsformerne mellem kønnene i foreningslivet - har stor betydning for de unge pigers muligheder og interesser for fritids- og foreningsdeltagelse.

Social kontrol og fastholdelse af nogle konservative normer og værdier omkring de unges foreningsdeltagelse er desuden meget udbredt i flere lokalsamfund. Projektaktørerne oplever, at det ikke er tilstrækkeligt alene at gå til de enkelte familier, men at forældrenes holdninger og med-/modvilje er meget afhængig af stemningen i det pågældende bagland. Derfor betoner flere interviewpersoner, at det er nødvendigt at søge alliancepartnere i de lokale boligområder for gennem en længerevarende indsats at opbygge kendskab og tillid blandt forældrene til de lokale foreninger.

### *Barrierer i idræts- og foreningslivet*

De frivillighedsbaserede foreningers interesser, kompetencer og kapaciteter i forhold til at (sam)arbejde med de unge nydanskere og deres forældre er utilstrækkelig. Foreningerne er fokuseret på kerneaktiviteterne som idræt e. lign. og savner overskud og virkemidler til at gøre en ekstraordinær indsats overfor marginale og sårbare medlemsgrupper – både i relation til herved- og fastholdelsesstrategier.

Kun 10 % af projektaktørerne peger på, at de unge nydanskere skyldes manglende rummelighed i foreningerne eller fordi trænerne/instruktørerne ikke har de nødvendige kompetencer i forhold til samarbejdet med de unge nydanskere og deres forældre. Det er bemærkelsesværdigt, at projektaktørerne generelt ikke tillægger de foreningsinterne barrierer større betydning, men at de primært er fokuseret på barriererne hos de unge nydanskere.

I interview med projektaktørerne kommer det mere tydeligt frem, at der er grænser for hvor langt de frivillighedsbaserede foreninger kan og vil involvere sig i løsning af samfundsmæssige opgaver, der ikke har direkte nytteværdi for foreningen. De frivilliges engagement og deres ulønnede arbejde er i meget høj grad begrundet i en interesse for kerneaktiviteten og for det sociale fællesskab i foreningerne. Mange foreninger oplever store problemer med at rekruttere det nødvendige antal frivillige til at varetage foreningens almindelige opgaver. Det kan derfor blive vanskeligt at finde yderligere ressourcer og opbygge nye kompetencer til at gøre en ekstra-ordinær indsats for unge (nydanskere) med særlige informations- og støttebehov.

### *Nye ungdomskulturer og nye fritids- og foreningsbehov*

Flere projektaktører bemærker, at mange foreningstyper generelt oplever vanskeligheder med at tiltrække unge, og at det ikke kun er unge nydanskere som vælger foreningslivet fra. Unge søger således i de senere år mod nye fritids- og fællesskabsformer uden for de traditionelle foreninger.

For unge nydanskere præges deres adfærdsmønstre endvidere af, at de ikke er opvokset i den danske forenings-tradition. Deres forældre eller veninder/kammerater motiverer dem heller ikke til fritids- og foreningslivet. Forældrene kommer måske fra lande, hvor der ikke er tradition for foreningsliv eller hvor foreningsliv ikke er en ramme for sociale fællesskaber. Mange unge nydanskere færdes desuden i relativt lukkede netværk af jævnaldrende unge, der heller ikke er aktive i idræts- og foreningslivet, hvorved den almindelige sociale og etniske klikedannelse blandt børn/unge også får betydning for unge nydanskere foreningsmønstre.

De unge nydanskere interesse- og adfærdsmønstre er tillige stærkt afhængige af de unges alder. Det har stor betydning at projekterne afgrænser en aldersgruppe som – uafhængigt af etnicitet – er vanskelig at hvede og fastholde i traditionelle foreningstyper. Det handler dels om, at de unge teenagere er i en periode, hvor deres liv er meget omskifteligt og påvirket af andre interesseltyper og dels om, at de unge søger andre fællesskaber og foreningsformer (bl.a. de mere idé- og samfundsendagerede).

### *En blanding af både kulturelle og sociale forhold*

Lavere deltagelse i idræts- og foreningslivet er ikke et generelt problem for alle børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk. Deltagelsen er i høj grad bestemt af familiernes sociale, uddannelses- og beskæftigelsesmæssige situation m.m. – dvs. af familiens samlede integrationsposition i det danske samfund. 51 projekter (svarende til 67 %) er beliggende i by- og boligområder med store sociale problemer og med en stor koncentration af beboere med anden etnisk baggrund end dansk. Hærværk, misbrug og kriminalitet er

udpræget i disse boligområder, og mange familier har store sociale og integrationsmæssige problemer. For disse projekter handler det derfor meget om at knytte fritids- og foreningsstrategien for de unge nydanskere ind i en større indsats for hele boligområdet og/eller de enkelte familier. Indsatsen må nødvendigvis spille på en lang række tværgående sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige indsatstyper.

70 % af projektaktørerne giver udtryk for, at mange unge nydanske projektdeltagere er for svage og utilpassede til at kunne begå sig på lige fod med andre unge i det traditionelle foreningsliv, og at foreningerne generelt ikke kan magte denne gruppe unge. Det handler om unge, der i den ene yderposition er kendetegnet ved utilpasset adfærd, manglende respekt for autoriteter, kriminelle løbebaner, aggressivitet/vold mod andre spillere og dommere m.m. I den anden yderposition er der tale om grupper af unge, der ikke i samme forstand er adfærdsvanskelige men som kræver ekstra støtte og omsorg (både socialt, instruktørmæssigt eller støtte til kontingent/udstyr m.m.) for at kunne begå sig i foreningerne.

30 % af projekterne omfatter en gruppe unge nydanskere uden sociale problemer, eller hvor kulturelle normer ikke blokerer for de unges deltagelse i det traditionelle fritids- og foreningsliv. Der er tale om en gruppe velfungerende unge nydanskere, der nemt kan rummes i det traditionelle frivillighedsbaseret idræts- og foreningsliv, men som typisk alene har brug for information, rådgivning og præsentation af udbuddet af fritids- og foreningstilbud i lokalsamfundet.

Endelig spiller økonomi også en betydning. Kontingent, sportsudstyr og udgifter til turneringer m.m. kan være en barriere for en familie på overførelsesindkomst. Foreningslivet peger på, at mange unge har brug for hjælp til især kontingent og sportsudstyr, fordi familierne ikke har råd.

<b>Projektaktørernes vægtede barrierer for unge nydanskernes foreningsdeltagelse*</b>	<b>Procent</b>
Unge nydanskernes lavere fritids- og foreningsdeltagelse skyldes utilstrækkelig viden om fritids- og foreningsudbuddet i lokalsamfundet.	85 %
Det er især de unge piger der ikke er aktive i idræts- og foreningslivet – typisk fordi forældrene ikke finder aktiviteterne/foreningsformerne passende for unge piger.	80 %
Forældrenes utilstrækkelige kendskab til foreningsformer og deres manglende tilskyndelse af deres børn til fritids- og foreningsdeltagelse har stor betydning for de unge nydanskernes deltagelse i idræts- og foreningslivet.	75 %
Unge nydanskere er generelt for svage og utilpassede til at kunne begå sig på lige fod med andre unge i det traditionelle frivillighedsbaseret foreningsliv.	70 %
De eksisterende aktivitets- og foreningstilbud matcher ikke de unge nydanskernes interesser og muligheder, så tilbud må indrettes på deres behov/interesser	55 %
Fritids- og foreningsudbuddet er generelt meget begrænset i de boligområder, hvor der er en stor befolkningskoncentration af unge nydanskere – (årsag/virkningskraft)	30 %
Manglende rummelighed i de traditionelle foreninger	10 %
Manglende kompetencer blandt trænere/instruktører i idræts- og foreningslivet	10 %

\*Baseret på gennemgang af projektansøgninger, projektbeskrivelser, evalueringsmateriale, interview m.m. (N=76)

## Karakteristik af målgrupper af unge nydanskere under pujeindsatsen

De støttede projekter har generelt haft fokus på ikke-foreningsaktive unge med anden etnisk baggrund end dansk. Prioriterede målgrupper har herunder været:

- Unge med ringe foreningstraditioner: Næsten samtlige projekter fremhæver unge nydanskere uden tradition for fritids- og/eller foreningsdeltagelse.
- Piger med anden etnisk baggrund end dansk: 80 % af alle de støttede projekter indbefattede pigerne som målgruppe for strategierne/aktiviteterne. 50 % af projekterne havde pigerne som en særlig prioriteret målgruppe, heraf var 21 projekter afgrænset alene til piger.
- Unge i mellem 13-25 år: Mere end 80 % af alle projekter definerede målgruppen af nydanskere til at være unge mellem 13 og 25 år.
- Unge med utilpasset adfærd: Godt 40 % af projekterne prioriterede unge nydanskere med utilpasset adfærd, herunder unge med sociale og kriminalitetsmæssige problemer. Det var i hovedsagen projekter forankret i større boligområder med tunge sociale problemer.
- Sent ankomne unge: Godt 15 % af projekterne – primært ungdomsskoler – havde målgruppen af unge med anden etnisk baggrund end dansk mellem 15-25 år, som var ankommet til Danmark i en forholdsvis sen alder og som kun havde begrænset kontakt med jævnaldrende danske unge og det danske idræts- og foreningsliv.

Godt 50 % af projekterne definerede forældregruppen som en primær målgruppe for projektindsatsen. Det bemærkes her en interessant forskydning i andelen af projektaktører, der fandt forældrenes kendskab og holdninger til foreningslivet som en afgørende barrierer for de unges foreningsdeltagelse (75 %), og den andel af projekterne, der faktisk arbejder hermed (50 %). Interviewudsagn peger på, at flere projekter først forsøger at skaffe kontakt til de unge nydanskere, og at forældreinddragelsen følger som strategi herefter. Andre projektaktører erkender og respekterer nok forældrenes betydning, men de har ikke ressourcer nok til at gøre et effektivt arbejde for at inddrage forældrene i foreningslivet.

Blot 14 projekter – svarende til 16 % - har ledere, trænere og instruktører i foreningerne som primære målgrupper. For disse projekter handler indsatsen bl.a. om afdækning af interesser og holdninger blandt de frivillige ledere og trænere m.m. i foreningerne og om at få udviklet forskellige kursustilbud, der kan interesse- og kompetenceudvikle de frivillige i idræts- og foreningslivet. Målsætningerne for projekterne er overvejende rekruttering af nye medlemmer blandt en bredere befolkningsgruppe, mens kun få (6 projekter) har sigte på fastholdelse af de eksisterende unge nydanskere i foreningerne.

Det er interessant, at et stort antal projekter definerer målgruppen af unge nydanskere i aldersgruppen 13-18 år. Det drejer sig om næsten halvdelen af samtlige projekter. Godt 35 % omfatter også unge nydanskere over 18 år (typisk til 25 år), og blot 16 % har en prioriteret målgruppe blandt unge under 13 år.



Det er vurderingen, at projekterne afgrænses til en aldersgruppe af unge nydanskere, der kan være vanskelig at motivere til fritids- og foreningsdeltagelse – specielt når deltagerne typisk ikke tidligere i deres liv har været aktive i det organiserede foreningsliv. I betragtning af deltagergruppens alderssammensætning er det derfor positivt bemærkelsesværdigt, at puljeindsatsen har formået at gøre godt 45 % af deltagerne fritidsaktive i regi af foreninger, ungdomsskoler m.m.

Puljeindsatsen har beskæftiget sig med en gruppe unge med meget vanskelige udgangsforudsætninger for et aktivt fritids- og foreningsliv. Projekterne har således især rettet sig mod unge nydanskere med ringe kendskab til foreningsliv, sociale problemer og utilpasset adfærd m.m. De støttede projekters målgrupper er dermed i høj grad er i overensstemmelse med puljens målsætning.

### **Karakteristik af projekt- og aktivitetstyper**

De støttede projektinitiativer fremstår med mange forskellige nuancer i forhold til projekternes indsattstyper. Projekterne spænder fra mindre projekter med nogle forholdsvis enkle indsattstyper til større projekter med mange strategier og indsattstyper, der er tænkt ind i en større helhedsplan for et boligområdes udvikling eller i en samlet kulturpolitik i en kommune.

Puljeindsatsen har især satset på initiativer i forhold til at skabe kontakt til målgruppen af unge nydanskere og deres forældre. 90 % af de støttede projekter i perioden år 2003-04 har således indeholdt kontaktskabende initiativer i forhold til unge nydanskere, mens 50 % har forsøgt at skabe kontakt til forældrene. Det omfatter bl.a. udarbejdelse af informationsmateriale på forældrenes modersmål, kontakt til børn og unge i skolen, ungdomsskolen, ungdomsklubberne og i børnenes boligområder.

Undervisere i folkeskolen/ungdomsskolen, klubmedarbejdere, boligrådgivere, foreningsrepræsentanter og frivillige forenings- og idrætsguides har stået for den kontaktskabende indsats. Erfaringen er, at det er nødvendigt at kontakte de unge og deres forældre personligt og i deres vante miljø – evt. hjemme. Det er en meget ressourcekrævende indsats, hvor kontakten oftest først får styrke, når de unge og/eller deres forældre har fået kendskab og tillid til de opsøgende rådgivere.

*Idrætsguides under Dansk Flygtningehjælp anvender "en-til-en-metoden", hvor frivillige guides hjælper børn der gerne vil være aktive. Guides tager en samtale (eller flere) med barn og familie og i samarbejde forsøger de at finde et egnet fritids- og foreningstilbud. Ofte ledsager idrætsguides barnet til klubben de første gange og følger op på evt. frafald, hvorved et nyt tilbud findes/gives. Det skønnes, at det i gennemsnit tager 5-6 timer for idrætsguides at hjælpe og støtte barn (og familien) ind i foreningslivet.*

De opsøgende projektinitiativer har også opnået gode resultater ved at integrere rådgivningen i sammenhænge, hvor unge nydanskere og deres forældre i forvejen har deres gang og kender rådgiveren. (Ungdoms)skolerne og boligrådgiverne har således haft stor kontakt – og gennemslagskraft i forhold – til unge nydanskere og deres forældre.

Godt halvdelen af projekterne (47 %) har indeholdt kampagner, events i lokal/boligområder eller præsentation af lokale fritidsaktiviteter og foreningstyper for unge nydanskere og deres forældre. Det drejer sig om et stort antal åbent hus-arrangementer i foreninger, street basketball/fodbold, præsentation af idrætsgrene i folkeskolen eller frivillige instruktører fra lokale foreninger, der træner med unge i skolegården.

*GAM3 (udtalt "game") har i 4 år arrangeret street basketball for unge i boligområder med mange unge nydanskere og med ringe udbud af foreningsaktiviteter. Under løst struktureret og uforpligtende former har de unge kunnet deltage i ugentlige træningstilbud med frivillige basketball-instruktører, ligesom der årligt har været afholdt en stor landsdækkende basketball turnering. Træningstilbuddene har ikke været obligatoriske, men de unge har kunnet komme uforpligtende og uanmeldt til de ugentlige træningstimer. Der har været opkrævet et symbolsk beløb for deltagelse.*

Den motivationsskabende indsats har også vist sig særlig effektiv, når foreningsaktiviteterne præsenteres i fysiske og sociale rammer, som de unge kender og er tryk ved. Tilsvarende er der gode resultater, når de unge og evt. forældrene besøger klubberne og får præsenteret aktivitetstyperne, får information om kontingent træningstidspunkter osv., personligt møder instruktørerne og får et indtryk af klubmiljøet m.m.

*Det Somaliske Netværk i Danmark har under projekt "Lad os gå sammen til kampen" afholdt forskellige informationsaktiviteter for unge og deres forældre med somalisk baggrund i lokale somaliske foreninger. Her har repræsentanter fra lokale idrætsklubber præsenteret de forskellige idrætstilbud og de krav klubberne stiller til de unge, forældrene, kontingent m.m. Der har desuden været afholdt fælles besøgsarrangementer i klubberne, hvor en gruppe interesserede unge og deres forældre har taget på fælles besøg i lokale fodboldklubber m.m.*

Et stort antal projekter – 54 % - har oprettet særligt tilrettelagte initiativer efter hyttefadsmodellen, hvor de unge udøvere gradvist motiveres og introduceres til de traditionelle foreningstyper. Der er tale om initiativer for unge, der ikke kan eller vil begå sig i de traditionelle foreninger – enten fordi de er utilpassede og har behov for ekstra (pædagogisk) støtte, eller fordi det strukturerede og institutionaliserede foreningsliv ikke tiltaler dem. Endelig omfatter det også en (stor) gruppe unge piger, der ikke kan eller må dyrke fritidsaktiviteter under de sædvanlige udøvelsesformer i "danske" foreningskulturer.

Karakteristisk for hyttefadinitiativer er, at deltagerne får mulighed for at udøve forskellige fritidsaktiviteter under rammer og vilkår, der i høj grad tilgodeser deres interesser, behov og muligheder. Det kan enten være i udfoldelsesrammer, som målgruppen kender i forvejen og er fortrolig med (eksempelvis skolen/-SFO, ungdomsklubben e. lign) eller det kan være i de eksisterende foreninger. Fælles for hovedparten af projekterne er, at de unge nydanskere får en række begunstigelser (ekstra rådgivere/trænere, sportsudstyr, kontingentbetaling, attraktive træningstidspunkter, rene pige hold m.m.), som gradvist skal motivere og vænne dem til et aktivt fritidsliv i de eksisterende og traditionelle foreningstyper.

Enkelte af hyttefadsprojekterne har ikke de eksisterende foreninger som mål men søger at styrke en række uorganiserede fritidsaktiviteter i boligområder. De unge bringes derved ind i nogle sociale værdirammer og/eller de vil med tiden selv danne nye foreningstyper, der tilfredsstiller deres foreningsbehov. Der er eksempelvis initiativer, hvor uorganiserede grupper af fritids-udøvere indgår venskabsalliancer med traditionelle foreninger, og hvor foreningerne hjælper dem med administration, lokaler, udstyr og spiller venskabskampe m.m.

*Svømmeklubben i Lyngby har eksempelvis oprettet et særligt svømmehold, der (i første omgang) alene var forbeholdt piger med anden etnisk baggrund og deres mødre. Svømmehallen var under træning lukket for publikum og for mandlige deltagere/tilskuere.*

*I København er opstartet en basketball forening, der i en indledende 3 årig opstartsperiode alene er forbeholdt medlemmer med anden etnisk baggrund end dansk. Når foreningen er blevet etableret med samværsformer, kulturer, traditioner m.m., som er udviklet på baggrund af nydanskernes interesser, så åbnes foreningen også for medlemmer med dansk baggrund.*

*I Gjellerup i Århus er oprettet et socialt værested for unge pige. Det ligger i regi af ungdomsskolen og i forlængelse af skoletid. Her får de unge piger lejlighed til socialt samvær med andre jævnaldrende piger og mulighed for IT-undervisning og lektiehjælp m.m.*

16 % af projekterne har haft fokus på de frivillighedsbaserede foreningers interesser, kompetencer og deres muligheder i forhold til at gøre en ekstraordinær indsats for hvervning/fastholdelse af unge nydanskere, herunder udvikle de frivillige ledere, trænere med kursustilbud e. lign. Der har bl.a. været ansat integrationskonsulenter i frivillige foreninger, der har varetaget det ressourcekrævende arbejde i forbindelse med opsøgning, information og omsorgsstøtte for de foreningsuvante. Ligeledes har integrationskonsulenterne også vejledt og rådgivet de frivillige i foreningerne. Endelig har der været udviklet og afholdt en række kursusaktiviteter, der har styrket de frivilliges kendskab til målgruppen og givet dem en række pædagogiske redskaber/metoder i forhold til at (sam)arbejde med ikke foreningsvante unge og deres forældre.

*Boldklubben B.93 i København har i et år haft ansat en integrationskonsulent. Konsulentens opgave var bl.a. at opsøge de lokale unge i boligkvarterne omkring klubben og gøre dem interesseret i medlemskab af B.93. Samtidig skulle konsulenten gennem rådgivning og støtte af unge modvirke problemer med klike blandt unge nydanskere. Integrationskonsulenten bistod også instruktører med rådgivning og var med ved træning og kampe, hvor der var unge utilpassede nydanskere.*

Mange unge (nydanskere) har fritidsinteresser, der ikke nødvendigvis udbydes (lokalt) af de traditionelle foreninger m.m. 30 % af projekterne har afdækket de unges fritidsinteresser og har oprettet nye fritidsaktiviteter som f.eks. madlavning, rejseklubber, lektielæsning, etniske folkedanse og musik, teater, læseklubber m.m. eller sociale klubber uden fagligt indhold, men med nogle sociale adfærds- og påklædningsregler, der tilgodeser de unge nydanskere.

Hele 45 % af projektaktørerne har haft som mål at udvikle nye samarbejdsrelationer mellem aktører med forskellige faglige traditioner, interesser og professionaliseringsgrader. For at nå målgruppen af unge/forældre og samtidig løse tunge og oftest komplekse problemstillinger har det været nødvendigt at samarbejde på tværs af de traditionelle netværk og fagområder som fritid/kultur, social, integration, bolig og uddannelsesområdet m.m.

Projekttyper	Udbredelse	
	Projekter	Procent
Kontakt til unge nydanskere omkring information om fritids- og foreningsudbud	68	89
Kontakt til nydanske forældre omkring information om fritids- og foreningstilbud for deres børn	30	39
Kampagne og præsentationstiltag, hvor skoler, ungdomsskoler og idræts- og foreningslivet i samarbejde præsenterer de lokale foreningers tilbud i idrætstimer, åbent hus arrangementer m.m. (for både unge nydanskere og deres forældre)	36	47
Oprettelse af særlige hyttefadsprojekter eller indslusningsaktiviteter – enten i nye institutions/foreningsrammer eller i de traditionelle foreninger	41	54
Oprettelse af aktivitetstilbud i nye former – f.eks. nye sportsgrene som street fodbold, nye musikforeninger m.m.	23	30
Udvikling af de traditionelle foreningers interesser, kompetencer og kapaciteter – bl.a. leder/trænerkurser, mentorstøtte, integrationskonsulenter, lønnede arbejdskraft, særlige tilbud for unge nydanskere m.m.	12	16
Udvikling af utraditionelle samarbejdsformer mellem kendte og nye aktører på integrations- og kulturområdet	34	45
Indsamling af viden om unge nydanskere og deres barrierer for foreningsdeltagelse, herunder udpegning af mulige løsningsstrategier m.m.	2	3
I alt	246*	(N=76)*

\*Skal ikke summe til 76 projekter (eller 100 %), idet et projekt kan have flere forskellige indsats typer

### Karakteristik af projektaktører og aktørkonstellationer

Puljeindsatsen i år 2003-05 har været kendetegnet ved, at den i betydelig grad har omfattet en stor gruppe lokale aktører i et lokalsamfund/boligområde. Det omfatter både kommunale institutioner, boligforeninger, lokale ildsjæle og frivillige foreninger. Indsatsen har således samlet omfattet godt 466 aktører, der direkte har været involveret i udviklingen og tilrettelæggelsen af de 76 støttede projektinitiativer.

De frivillige foreninger udgør den største enkelte aktørgruppe – både i forhold til at være primær projektaktør og som samarbejdspartner til projekter. 33 % af projektansøgningerne er således fra frivillige foreninger, og de har desuden indgået som samarbejdspartner i mange projekter.

De frivillige foreninger var især projektansvarlige i år 2003, hvor et stort antal foreninger (udgør næsten halvdelen af samtlige ansøgninger fra foreninger i hele projektperioden) søgte om mindre tilskud til kontingentstøtte, sportsudstyr, indretning af faciliteter m.m. I de resterende puljeår har de frivillige foreninger kun udgjort et mindre antal af aktøransøgerne, og foreningerne har primært været projektansvarlige på mindre og afgrænsede indsats typer i forhold til hvervning af unge nydanskere til foreningerne.

Fra år 2004 er antallet af ansøgninger fra foreningslivet faldet betydeligt. Det skyldes, at Integrationsministeriet under en anden pulje fra 2004 har givet støtte til kontingent, sportsudstyr, udflugter og

træningslejre, træneruddannelse m.m. Foreningslivet søgte således i 2003 primært tilskud til aktiviteter, der fra 2004 og fremefter blev støttet under anden pulje.

Under puljeindsatsen har været igangsat en række større projekter, som er forankret i lokalsamfund/-boligkvarterer med store sociale problemer. De har været integreret i helhedsplaner for boligområdets udvikling. Projekter af denne karakter har typisk involveret et stort antal indsatstyper og samarbejdspartnere og har været forankret i en kommunal institution eller et boligselskab med tilstrækkelige kompetencer og kapacitet på ledelses- og administrationsområdet.

44 % af ansøgningerne har en kommunal aktør som projektansvarlig. Det omfatter enten en kultur-, fritids- eller integrationsmedarbejder placeret i den kommunale (central)forvaltning (15 %), en ungdomsskole (18 %), folkeskole (5 %) eller ungdomsklub/SFO (6 %).

Selvom projekterne ledelsesmæssigt og administrativt har været placeret i eksempelvis en kommunal forvaltning, så har hovedparten af projekterne haft et meget stort samarbejdsnetværk med en lang række af de lokale samarbejdsparter, herunder de frivillige foreninger. Bemærk, at der i gennemsnit næsten har været tilknyttet fire frivillige foreninger til hvert af de støttede projekter i perioden 2003-05.

Boligselskaberne og boligrådgiverne er i stigende grad blevet aktive aktører på det sociale og integrationsfaglige område. Mange af boligselskaberne har erfaringer med idrætsprojekter gennem samarbejde med de frivillige foreninger fra aktiviteter under det Idrætspolitiske Idéprogram, Landsbyggefonden, GhettoSport m.m. I 9 projekter har boligselskaber være projektansvarlige, ligesom boligselskaberne i yderligere 23 tilfælde er indgået som en tæt samarbejdspart til projektansvarlig.

Puljeindsatsen har i betydelig grad været kendetegnet ved en indsats på tværs af traditionelle sektorer, faggrænser og aktørrelationer, herunder favnet over aktører med meget forskellige udgangsforudsætninger og interesser. Indsatsen har i mindre grad været domineret af aktør-interesser og traditioner, men har været nyskabende og idérig i forhold til udvikling af aktivitetstilbud og udfoldelsesmuligheder, der tilgodeser målgruppens fritidsinteresser og muligheder.

De tværgående og fleksible organisationsformer har i særlig grad imødekommet interesser og behov hos de foreningsvante unge, f.eks. blandt de unge piger. Det har således været muligt at bringe kendte fritidsaktiviteter ind i utraditionelle rammer, som de unge og deres forældre kender og anser som en legitim arrangør. Der er tilsvarende flere eksempler på, at de frivillige foreninger har flyttet aktivitetsudøvelsen ud i nye omgivelser (i skoler, boligområder m.m.), eller har været aktive med forsøgsaktiviteter i foreningernes eget regi for unge og deres familier.

Det tværgående samarbejde har samtidig betydet, at det har været muligt indenfor samme ramme at tilbyde tværidrætslige tilbud i modsætning til foreningernes oftest enstrengede tilbud. Unge vil typisk gerne afprøve mange forskellige fritidstilbud, ligesom især ikke-foreningsvante unge har behov for at få de mange tilbud præsenteret. I den sammenhæng har det været vigtigt, at de unge og deres forældre også har fået præsenteret ledere og instruktører fra relevante lokale foreninger.

## Bilag: Generelle nøgletal for puljeindsatsen 2003-06

### Projektansvarlige fordelt på aktørgrupper, 2003-06

Aktører	Puljeår				I alt
	2003	2004	2005	2006	
Kommuner	1	3	2	3	9
Skoler	1	1	1	1	4
Ungdomsskoler	2	5	4	3	14
Ungdomsklubber/SFO	2	1	1	0	4
Frivillige foreninger	14	4	3	4	25
Private virksomheder	1	1	1	2	5
NGO	2	1	1	1	5
Boligselskaber	2	4	2	1	9
SSP	0	1	0	0	1
Andet	0	0	0	0	0
I alt	25	21	15	15	76

### Samarbejdspartnere til projekthaverne fordelt på aktørgrupper, 2003-05\*

Samarbejdspartnere	Puljeår				i alt
	2003	2004	2005		
Kommuner	9	14	19		42
Skoler	8	28	18		54
Ungdomsskoler	6	13	15		34
Ungdomsklubber/SFO	12	7	14		33
Frivillige foreninger	92	72	67		231
Private virksomheder	3	2	4		9
NGO	4	4	6		14
Boligselskaber	11	7	5		23
SSP	5	6	7		18
Andet	5	2	1		8
I alt	155	155	156		466

\*År 2006 medregnes ikke, fordi det faktiske samarbejdsantal endnu ikke kan opgøres

### Projekter fordelt på indsats typer, 2003-06

Projekttyper	Puljeår				
	2003	2004	2005	2006	I alt
Kontakt til unge nydanskere omkring information om fritids- og foreningsudbud	15	21	18	14	68
Kontakt til nydanske forældre omkring information om fritids- og foreningstilbud for deres børn	8	10	5	7	30
Kampagne og præsentationstiltag, hvor skoler, ungdomsskoler og idræts- og foreningslivet i samarbejde præsenterer de lokale foreningers tilbud i idrætstimer, åbent hus arrangementer m.m. (for både unge nydanskere og deres forældre)	10	8	8	10	36
Oprettelse af særlige hyttefadprojekter eller indslusningsaktiviteter – enten i nye institutions/foreningsrammer eller i de traditionelle foreninger	6	11	16	8	41
Oprettelse af (nye) aktivitetstilbud i nye udøvelsesformer og/eller foreningsformer	7	6	6	4	23
Udvikling af de traditionelle foreningers interesser, kompetencer og kapaciteter – bl.a. leder/trænerkurser, mentorstøtte, integrationskonsulenter, lønnede arbejdskraft, særlige tilbud for unge nydanskere m.m.	5	3	2	2	12
Udvikling af utraditionelle samarbejdsformer mellem kendte og nye aktører på integrations- og kulturområdet	8	14	6	6	34
Indsamling af viden om unge nydanskere og deres barrierer for forenings-deltagelse, herunder udpegning af mulige løsningsstrategier m.m.	0	0	2	0	2
<b>I alt</b>	<b>59</b>	<b>73</b>	<b>63</b>	<b>51</b>	<b>246*</b>

\*Skal ikke summe til projektantallet på 76, idet et projekt kan have flere indsatsområder

**Puljeindsatsens økonomiforbrug fordelt på år**

År	Økonomiforbrug
2003	3.487.399
2004	3.802.417
2005	3.733.127
2006	6.370.619
I alt	17.393.562

**Antal skønnede deltagere fordelt på indsatstyper, køn og år\* - absolutte tal**

År	Kontaktaktiviteter			Projektaktiviteter		
	Drenge	Piger	I alt	Drenge	Piger	I alt
2003	2.760	910	3.670	760	320	1.080
2004	2.310	2.070	4.380	230	315	545
2005	1.420	710	2.130	430	480	910
I alt	6.490	3.690	10.180	1.420	1.115	2.535

\*Opgørelsen er udregnet på baggrund af resultatopgørelser formidlet i evalueringsmaterialer, statusopgørelse og/eller ved interview med projektaktørerne

\*\*Det skønnes, at der desuden er startet godt 2.000 unge nydanskere i eksisterende aktiviteter i foreningslivet. Herved udgør det samlede antal unge nydanskere, der er startet i forskellige former for aktivitets- og foreningstyper godt 4.500 unge.

**Antal skønnede deltagere fordelt på indsatstyper, køn og år\* - Procent**

År	Kontaktaktiviteter			Projektaktiviteter		
	Drenge	Piger	I alt	Drenge	Piger	I alt
2003	75	25	100 %	70	30	100 %
2004	53	47	100 %	42	58	100 %
2005	67	33	100 %	47	53	100 %
I alt	64	36	100 %	56	44	100 %

**Alderssammensætningen blandt projekternes målgruppe-prioriteringer, 2003-06, procent**

	2003	2004	2005	2006	I alt
6-12 år	12	9	20	27	16
13-18 år	48	62	40	40	49
Over 18 år	40	29	40	33	35
I alt	100	100	100	100	100